

DEBRECENI ÍTÉLŐTÁBLA

Pf. II. 20.590/2007/4. szám

A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN!

A Debreceni Ítéltábla a személyesen eljáró felperes neve ... felperesnek, ... - az elsőfokú eljárásban Dr. B. L. beosztott ..., a fellebbezési eljárásban Dr. P. Gy. ügyintéző - (...) által képviselt alperes neve (...) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében a Szabolcs-Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Bíróság 1. P. 20 789/2007/11. számú ítélete ellen a felperes által 12. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

Ítéletet:

Az ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy külön felhívásra térítsen meg az államnak 7 000 (Hétezer) forint fellebbezési illetéket.

Az ítélet ellen nincs helye fellebbezésnek.

Indokolás:

A ...i Városi Bíróság 6. P. 20 486/2006. számú ügyében az egyéni vállalkozó alperes a perbeli képviseletére a 2006. október 2-án kelt írásbeli okiratban a jelen per felperese, Dr. felperes neve jogtanácsos részére adott megbízást.

A városi bíróság 2006. november 4-én meghozott 11. sorszámú végzésében megállapította, hogy Dr. felperes neve jogtanácsos nem jogosult képviselőként a perben eljárni. Egyben felhívta az alperest, ha jogi képviselővel kíván eljárni, 15 napon belül a Pp. 67-68. §-ában írtaknak megfelelő meghatalmazottját jelentse be a bíróság részére. A bíróságnak a végzésben kifejtett álláspontja szerint a jogtanácsosi tevékenységről szóló 1983. évi 3. számú tvr. 2. § (1) bekezdés a) pontja alapján a jogtanácsos a jogi tevékenységet gazdálkodó szervezetnél munkaviszonyban, vagy tagsági viszonyban fejt ki. Dr. felperes neve jogtanácsos az alperes egyéni vállalkozóval munkaviszonyban nem áll, megbízás alapján pedig a jogtanácsosi tvr. 7. § (2) bekezdése alapján csak a saját

munkáltatója dolgozójának képviselőt láthatja el azokkal a munkaviszonnyal összefüggő ügyekben, amelyekben a szervezet és a dolgozó között nincs érdekellentét és a képviselő ellátáshoz a szervezet vezetője előzetesen hozzájárult. Miután a pénzmosás megelőzéséről szóló 2003. évi XV. törvény 17. §-ának (1) bekezdése 2003. június 16-tól hatályon kívül helyezte a jogtanácsosi tvr. 7. §-ának (3) bekezdését, megszűnt a jogtanácsos azon jogosultsága, hogy más szervezettől jogi tevékenység ellátására megbízást fogadjon el.

A városi bíróság a végzésében a fellebbezés lehetőségét kizárta.

A felperes a végzés ellen sikertelen panasszal élt a alperes neve Elnökéhez és a Legfelsőbb Bíróság Elnökéhez.

A felperes módosított keresetében a Ptk. 349. §-ának (1) bekezdése alapján 2 Ft vagyoni, és 1 Ft nem vagyoni kár megfizetésére, továbbá arra kérte kötelezni az alperest, hogy tartózkodjék a hasonló jogsértésektől és a jogszabályt tartsa be.

A kereset ténybeli alapjaként hivatkozott arra, hogy a ...i Városi Bíróság jogellenesen zárta ki a képviselőből. Álláspontja szerint a jogtanácsosi tvr. 2. §-ának (1) bekezdésének a) pontja és (2) bekezdése, a Pp. 67. §-ának (1) bekezdés i) pontja és a Ptk. 685. §-ának c) pontja alapján jogosult volt a perben az alperes egyéni vállalkozó képviselőre. Vagyoni káraként jelölte meg, hogy elesett a konkrét ügyben 35 000 Ft, és az alperes egy további ügyében 166 960 Ft megbízási díjtól. Erkölcsi kára pedig azért keletkezett, mert ügyfele a tárgyalást követően a bíróság folyosóján kb. 10 fő jelenlétében és más jogi képviselő előtt kérdőre vonta, hogy miért tájékoztatta őt tévesen a jogi képviselő lehetőségéről, és az ellenfél ügyvédje is ugyanezen körben gúnyos megjegyzésekkel illette. Keresetében eredetileg a nem vagyoni kárigényét 65 000 Ft-ban jelölte meg.

Az alperes ellenkérelmében jogalap hiányában kérte a kereset elutasítását és a felperes perköltségben marasztalását.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, és kötelezte a felperest az alperes javára 8 000 Ft perköltség 15 napon belüli, és külön felhívásra az állam javára 16 000 Ft kereseti illeték megfizetésére.

Ítéletének indokolásában a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdését, a 349. § (1) és (3) bekezdéseit, az 1983. évi 3. tvr. (a továbbiakban: tvr.) 1. §-ának (5) és (6) bekezdését, 2. §-ának (1) bekezdés a) pontját és (2) bekezdését, valamint a 7. § (2) bekezdését és a végrehajtásáról szóló 7/1983. (VIII. 25.) IM. r. (a továbbiakban: Vhr.) 6. §-ának (1) bekezdését és 16. §-ának (1) bekezdését együttesen alkalmazva arra a megállapításra jutott, hogy egy gazdálkodó szervezettel munkaviszonyban álló jogtanácsos más gazdálkodó szervezettől eseti megbízást olyan ügyben történő képviselőre fogadhat el, mely különleges szakismeretet igényel. Jelen esetben a felperes P. M. egyéni vállalkozó alperessel munkaviszonyban, vagy munkaviszony jellegű más jogviszonyban nem állt, a felperes jogtanácsosi igazolványában az általa képviselni kívánt egyéni vállalkozó feltüntetve nincs, s a megbízási szerződésben nem utaltak arra, hogy az ügy különleges szakértelmet igényelne, és emiatt kívánná ellátni eseti megbízás alapján a perbeli képviselőt. Mindebből következően a ...i Városi Bíróságnak nem volt olyan jogellenes magatartása, amely kártérítési kereset alapjául szolgálhatna. Jogellenes magatartás hiányában a kártérítés további feltételeit a bíróságnak vizsgálnia nem kellett.

Az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetének történő helytadás iránt a felperes élt fellebbezéssel. A fellebbezés indokolása szerint az elsőfokú bíróság ítélete jogszabálysértő, mert a kereseten túlterjeszkedve nem annak tárgyában határozott. Az eredeti keresete annak megállapítására irányult, hogy a ...i Városi Bíróság jogellenesen zárta ki egy magánvállalkozó, mint gazdálkodó szervezet képviselőjétől. A keresete alapján az elsőfokú bíróságnak kizárólag a ...i Városi Bíróság végzésének jogszerűségéről kellett volna határoznia, s a ...i Városi Bíróság nem vizsgálta sem a munkaviszony fennállását, sem a megbízás formai, vagy tartalmi kellékeit. Keresete tulajdonképpeni célja a jogsértés megállapítása volt, amit jelez a módosított keresetében kért kártérítés jelképes összege is, ezért szükségtelen volt az elsőfokú bíróság részéről a kártérítés eseteinek részletes ismertetése.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme helyes indokai szerint az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

Az ítélet tábla a fellebbezést a Pp. 256/A § (1) bekezdés f) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, s azt alaptalannak találta.

A ...i Városi Bíróság a felperes képviselői jogáról a Pp. 233. § (3) bekezdés b) pontjában a fellebbezés lehetőségéből kizárt pervezető végzésben határozott. A törvényben meg nem engedett fellebbezés keresetindítással nem helyettesíthető, a kizárólag csak a végzés törvényességének felülvizsgálatát célzó megállapítási kereset nem indítható. A megállapítási kereset indításának a Pp. 123. §-ában meghatározott feltételei hiányának a felperes is ismeretében volt, s a Ptk. 349. §-ának (3) bekezdése alapján marasztalásra irányuló keresettel élt, kártérítés jogcímén. A kereset alapján a bíróságnak nem a ...i Városi Bíróság végzésének törvényességéről, hanem arról kellett határoznia, hogy terheli-e az alperest a felperes irányában kártérítési felelősség, s az elsőfokú bíróság érdemben helyesen döntött a kereset elutasításáról. Ítéletének indokolása azonban kiegészítésre szorult az alábbiak szerint:

Az elsőfokú ítélet helyesen tartalmazza, hogy a bírósági jogkörben okozott kár megtérítésére irányuló igény is a Ptk. 339. §-ának (1) bekezdése alapján ítélandó meg. A kereset elbírálásakor tehát a bíróság nem tekinthetett el attól, hogy e törvényhely alapján a kártérítés együttes feltétele a jogellenes magatartás, a kár és a kettő közötti okozati összefüggés - melyek bizonyítása a Pp. 164. §-ának (1) bekezdése alapján a károsult kötelessége, - és a felróhatóság, melynek hiányát a károkozó köteles bizonyítani.

A kár a kártérítési felelősség megállapításának szükségképpeni eleme, károsodás hiányában a kérdéses magatartás megítélésétől függetlenül kártérítési felelősség nem állhat fenn, ezért elsődleges a kár keletkezésének bizonyítása, s ennek hiányában szükségtelen a kártérítési felelősség további tényállási elemeinek vizsgálata.

A vagyoni, vagy nem vagyoni kár keletkezése és a kár összegszerűsége a károsult által bizonyítandó tény. Nem mentesíti a bizonyítás alól a károsultat az, ha a követelését un. jelképes összegben jelöli meg. Erre csak akkor van lehetősége, ha bizonyítja, hogy a keresetben érvényesített összeget a kár mértéke meghaladja, de az eljárási szabályok által biztosított rendelkezési jogával élve a teljes kár megtérítéséről kifejezetten lemond. Az

elsőfokú bíróság a felperest a tárgyaláson a 11. sorszámú jegyzőkönyvben rögzítetten az e körben fennálló bizonyítási kötelezettségéről tájékoztatta, a felperes nyilatkozatában ezt tudomásul vette és kijelentette, hogy semmilyen bizonyítási indítványa nincs, a rendelkezésre álló adatok alapján kéri az ítélet meghozatalát. A felperes tehát a jelen perben a vagyoni és nem vagyoni kára bekövetkezését, továbbá azok mértékét a bíróság kifejezett felhívása ellenére nem bizonyította. Ebből következően pedig a bíróság az alperest marasztaló döntést - jogellenes magatartás esetén sem - hozhatna. (BH. 2004/464.)

A következetes és egységes ítélkezési gyakorlat szerint egyébként önmagában a téves jogalkalmazás még nem elégséges a bíróság kártérítési felelősséget megalapozó felróható magatartás megállapításához. Kirívóan súlyos, mérlegelésre lehetőséget nem adó, nyilvánvalóan egyértelmű jogszabályi rendelkezés megsértésével valósulhat csak meg olyan jogellenes magatartás, amely a felróhatóságot és egyéb feltételek fennállta esetén a jogalkalmazó szerv kártérítési felelősségét megalapozhatja. (EBH. 2002/751., 2002/750., 2001/526.)

Helyes az elsőfokú bíróság megállapítása, hogy jelen esetben az alperes terhén a jogellenes magatartás, mint a kártérítési felelősség további feltétele is hiányzik. A ...i Városi Bíróság a felperes képviseleti jogát azért nem fogadta el, mert az általa képviselendő, a Ptk. 685. § c) pontja alapján gazdálkodó szervezetnek minősülő egyéni vállalkozóval munkaviszonyban nem állt, s jogtanácsos megbízás alapján csak a tvr. 7. §-a (2) bekezdésében korlátozott tárgyi és személyi körben láthat el képviseletet, amibe a felperes megbízója nyilvánvalóan nem tartozhatott. A városi bíróság 11. sorszámú végzése egyértelmű jogszabályi rendelkezést nem sért, és jogértelmezése is helyes. Nem helytálló ugyanakkor az elsőfokú ítéletnek a Vhr. 16. §-a (2) bekezdésén alapuló indoka. Kétségtelen, hogy a Vhr. 1991. július 8. óta változatlan tartalommal van hatályban, s abban az elsőfokú ítéletben hivatkozott 16. § (1) bekezdése is szerepel. A Vhr.-ben a tvr. módosításai által indokolt módosítások elmaradás miatt azonban a Vhr. több, a tvr.-rel ellentétes, illetve magasabb jogszabályi alapot nélkülöző rendelkezést tartalmaz. Ilyen a Vhr. 16. §-ának (1) bekezdése is, amely a tvr. 7. §-a (3) bekezdésének a 2003. évi XV. törvény 17. §-a (1) bekezdésével 2003. június 16-i hatállyal hatályon kívül helyezett azon rendelkezéséhez kapcsolódott, amely úgy szólt, hogy „a jogtanácsos más szervezettől jogi tevékenység ellátására vonatkozó megbízást csak jogszabályban meghatározott esetben fogadhat el.” 2003. június 16-ával - amint azt a hatályon kívül helyező törvény indokolása is tartalmazza, - megszűnt a jogtanácsos azon jogosultsága, hogy más szervezettől jogi tevékenység ellátására megbízást fogadjon el. A jogalkotásról szóló 1987. évi XI. törvény 1. §-a (2) bekezdése értelmében az alacsonyabb szintű jogszabály a magasabb szintűvel nem lehet ellentétes, ezért magasabb szintű jogszabályi felhatalmazás hiányában a jogtanácsos más szervezettől a képviselet ellátására még a Vhr. 16. §-a (1) bekezdésében korlátozott körben sem fogadhat el megbízást. Ezért a ...i Városi Bíróság ezzel egyező álláspontja okán ilyen szempontból a megbízás tartalmát - miként azt a fellebbezés írja, - valóban nem vizsgálta, az ítéletábra az elsőfokú ítélet ezzel kapcsolatos indokát mellőzi.

A kifejtett indokokra figyelemmel az ítéletábra a Pp. 253. §-ának (2) bekezdése alapján az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta.

A pernyertes alperesnek a fellebbezési eljárásban költsége nem merült fel, ezért javára az ítéletábrának költségviseléséről rendelkeznie nem kellett.

A sikertelenül fellebbező felperes köteles a per tárgyi illeték-feljegyzési joga folytán előzetesen le nem rótt fellebbezési illetéket a 6/1986.(VI. 26.) IM. számú rendelet 13. §-ának (2) bekezdése és 15. §-ának (1) és (3) bekezdései alapján az államnak utólag megtéríteni az Itv. 42. § (1) bekezdés a) pontja szerinti összegben.

D e b r e c e n, 2007. december hó 19.

Dr. Csiki Péter sk. a tanács elnöke, Szabóné dr. Bélteky Erzsébet sk. előadó bíró, Dr. Veszprémy Zoltán sk. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő